7.10.2026

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: HE 175/2026 vp

KESKUSKAUPPAKAMARIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2027

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarin lausuntoa hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2027. Lausuntonaan Keskuskauppakamari esittää kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä

Suomen talouden suhdannekehityksestä on saatu kuluvan vuoden edetessä aikaisempaa valoisampia uutisia, ja bruttokansantuotteen kasvunäkymät vuodelle 2027 ovat vahvistuneet. Valtion talousarvio ensi vuodelle on silti raskaasti alijäämäinen. Vaikka lähtökohtaisesti kasvun vauhdittuminen parantaa verotuloja, kasvavat korko- ja puolustusmenot samalla, ja veronalennukset heikentävät valtion tuloja. Talouden kasvu myös painottuu edelleen melko vahvasti investointeihin ja tavaravientiin, vaikka verokertymän kannalta tärkeän yksityisen kulutuksenkin ennakoidaan senkin kehittyvän myönteisesti.

Hallitus esittää vuoden 2027 talousarvion määrärahoiksi 92,5 miljardia euroa, mikä on 1,7 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa. Menojen kasvua selittävät esimerkiksi lakisääteiset inflaatiotarkistukset, palkankorotukset ja korkomenojen nousu. Valtion budjettitalouden tuloiksi ilman nettolainanottoa arvioidaan 80,2 miljardia euroa, eli vuoden 2027 talousarvioesitys on 12,3 miljardia euroa alijäämäinen. Alijäämä katetaan ottamalla lisää velkaa.

Julkisen talouden alijäämäksi arvioidaan 4,5 prosenttia bruttokansantuotteesta, mikä ylittää selvästi EU:n finanssipoliittisten sääntöjen mukaisen viitearvon. Vuoden 2027 osalta on myös riskinä, että EU:n liiallisen alijäämän menettelyn edellyttämät ehdot eivät täyty. Velkasuhteen nousutahti hidastuu kyllä aikaisemmasta, mutta sen arvioidaan voimistuvasta kasvusta huolimatta nousevan vuoden 2027 loppuun mennessä 91,2 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Keskuskauppakamari on huolestunut siitä, että pääministeri Orpon hallituksen kaudella toteutetusta menosopeutuksesta huolimatta julkisen talouden rakenteellinen

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00101 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

epätasapaino on edelleen suuri, ja valtion velkaantuminen jatkuu kestämättömällä tasolla. Ilman hallituskaudella tehtyjä sopeutustoimia velan kasvu olisi vielä selvästi suurempaa, mutta velkaantumiseen taittamiselle asetetut tavoitteet jäävät silti saavuttamatta.

Suhdannetilanne ja finanssipolitiikan ajoitus

Ensi vuotta koskevassa talousarvioesityksessä bruttokansantuotteen vuotuiseksi kasvuksi ennustetaan 1,8 prosenttia. Ennuste on hyvin linjassa useimpien ennustelaitosten arvioiden kanssa, eikä sitä voi pitää poikkeuksellisen optimistisena. Vaikka ennustettu kasvu on selvästi viime vuosien toteutunutta kehitystä nopeampaa, on nopeampikin kasvutahti täysin mahdollinen. Talousarvion taustalla olevassa ennusteessa ei ole vielä huomioitu kaikkia viime viikkojen myönteisiä talousuutisia, kuten teknologiayhtiö Googlen suunnittelemia laajoja datakeskusinvestointeja Suomeen.

Sen sijaan viimeaikainen markkinakorkojen voimakas nousu kasvattaa riskiä siitä, että korkomenot saattavat sekä ensi vuonna että pidemmällä aikajänteellä nousta ennustettuakin enemmän. Talousarvion pohjalla olevassa suhdanne-ennusteessa Suomen 10-vuotisen valtionlainan koroksi oletetaan 3,3 prosenttia vuodelle 2027. Juuri nyt ollaan kuitenkin selvästi korkeammalla. Syyskuun lopussa korko kävi jo lähes neljässä prosentissa, mistä tasosta on tultu lokakuussa jonkin verran alas.

Vuoteen 2027 kohdistuu huomattavia menopuolen sopeutustoimia, joten olisi väärin sanoa, ettei hallitus ole pyrkinyt julkisen talouden korjaamiseen. Samaan aikaan kuitenkin vuoden 2027 alussa toteutettava yhteisöverokannan alennus ja tuloverojen alennukset heikentävät valtion verotuloja talousarviokaudella noin miljardilla eurolla. Pidemmällä aikavälillä veronalennuksilla on myönteisiä kasvuvaikutuksia, mutta niiden toteutuminen vie aikaa. Siten olisi ollut perusteltua tehdä ensi vuoden osalta enemmänkin sopeutustoimia menopuoleen.

Myönteisesti kehittyvän suhdannetilanteen ansiosta verokertymän arvioidaan silti muodostuvan kohtalaisen hyväksi veronkevennyksistä huolimatta. Ensi vuoden valtion talousarvion finanssipoliittista viritystä voidaan pitää melko löysänä, kun huomioidaan talouden ennustettu keskimääräistä voimakkaampi kasvuvauhti. Riskinä on finanssipolitiikan epäjohdonmukaisuus yli ajan, mikä saattaa johtaa vuodelle 2028 epätarkoituksenmukaisen suuriin säästötoimiin, jotka olisi ollut luontevampaa jakaa kahdelle vuodelle aloittaen vuodesta 2027.

Valtiovarainministeriön ennusteessa velkasuhteen kasvu ei pysähdy tavoitteiden mukaisesti menosopeutuksesta tai Valtion eläkerahastosta vuodelle 2027 tehtävästä

kertaluonteisen määrärahojen siirrosta huolimatta. Selvästi julkisen talouden vakauttamista tulee jatkaa myös seuraavalla hallituskaudella.

Huomioita talousarvioesityksestä liittyen elinkeinoelämän toimintaympäristöön

Verotus

Keskuskauppakamari pitää hallituksen talousarvioesitykseen sisältyviä veromuutoksia onnistuneena kokonaisuutena, joka parantaa työnteon kannustimia ja tukee talouskasvun edellytyksiä. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että työn tekemisen verotuksen kiristyminen ansiotulotason nousun seurauksena estetään kaikilla tulotasoilla ja työn tekemisen verotuksen johdonmukaista keventämistä jatketaan. Yhteisöverokannan alentaminen 20 prosentista 18 prosenttiin on keskeinen rakenteellinen kasvutoimi, joka parantaa Suomen kilpailukykyä investoinneista, konsernien toimintaympäristöä ja pk-yritysten kasvun kannustimia.

Yhteisöverokannan alennus pienentää verotuottoja staattisesti arvioiden 832 miljoonaa euroa. Koska kyseessä on ennen muuta kasvutoimi, staattiselle verotuottomenetykselle ei tule antaa ratkaisevaa merkitystä, vaan huomioon tulee ottaa toimenpiteen itserahoittavuus ja dynaamiset vaikutukset taloudellisen aktiviteetin lisääntymisen kautta. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että yhteisöverokannan laskun itserahoitusaste voisi olla pidemmällä aikavälillä 34–46 prosenttia. Yhteisöverokannan laskulla voi kuitenkin olla merkittäviä dynaamisia vaikutuksia yritysten toimintaan ja sitä kautta yleiseen taloudelliseen aktiviteettiin työntekemisen ja kuluttamisen kautta. Taloudellisen aktiviteetin lisääntymisen verotuottoja kokonaisuutena lisäävä vaikutus on huomattava, kun huomioon otetaan yhteisöverotuksen lisäksi muut verolajit kuten ansiotuloverotus ja kulutusverotus.

Innovaatiotoiminta ja T&K-menot

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että T&K-verokannustinta laajennettaisiin kattamaan myös innovaatiotoiminta. Lisäksi tulisi mahdollistaan tappiollisille kasvuyrityksille lisävähennyksen käteispalautus. Nykyinen soveltamisalan rajaus yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan on johtanut liian tiukkoihin tulkintoihin, mikä haittaa yritysten halua ja mahdollisuuksia hyödyntää kannustinta. Nykyisin kannustin ei hyödytä tappiollisia kasvuyrityksiä, joissa tapahtuu merkittävä osa tutkimus-, kehittämis- ja innovointityöstä. Rahoituksen kriteerien ei tulisi rajaisi tuki-instrumenttien piiristä elinkelpoisia kasvuyrityksiä, joiden taloudelliset vaikeudet ovat ohimeneviä ja johtuvat alkuvaiheen TKI-panoksista.

Lisäksi on tärkeää, että pääomamarkkinoiden toimivuutta vahvistetaan ja hallituskaudella aloitettua investointiverohyvitystä jatketaan ja sen sovellusaluetta

laajennetaan, jotta kasvuyritysten, teollisten hankkeiden ja puhtaan siirtymän investointien rahoitusmahdollisuudet paranevat.

Suomessa kasvupotentiaalia on erityisesti midcap- ja pk-sektorin yrityksissä. Innovaatiorahoituksen tulisi suorien tukien sijasta painottua ensisijaisesti tutkimustulosten kaupallistamiseen tähtääviin laina- ja takausinstrumentteihin, jotka soveltuvat myös pienten ja keskisuurten kasvuyritysten tarpeisiin. Business Finlandin rahoitusohjelmista tulisi löytää tilaa erityisesti start up -yritysten ja small midcap -yritysten toiminta- ja kasvuedellytyksiä parantavaan kohdennettuun rahoitukseen.

Liikenneinfrastruktuurin rahoitus

Budjettiesityksessä väyläverkon perusväylänpidon rahoitus alenee huolestuttavan matalalle, noin 1,2 miljardin euron, tasolle. Perusväylänpidon kestävä rahoitustaso, jolla korjausvelan kasvu voitaisiin pysäyttää, on noin 1,8 mrd. euroa. Perusväylänpidolle on talousarvioesityksessä osoitettu noin 150 miljoonalla euroa vähemmän rahoitusta kuin vuonna 2026. Vähennykset koskevat erityisesti tienpidon rahoitusta, joka laskee talousarvioesityksessä noin 650 miljoonaan euroon. Tienpidon rahoitustaso laskee reaalisesti alimmalle tasolleen 2000-luvun aikana.

Perusväylänpidon määrärahojen niukkuus johtaa liikenneverkolla resurssipulaan, jonka seurauksena korjausvelka kasvaa koko tieverkolla vilkkaimmin liikennöityjä osuuksia lukuun ottamatta. Perusväylänpidon rahoitustason vähentäminen nostaa liikenneverkon ylläpito- ja kunnostustoimien yksikkökustannuksia, sillä mikäli korjaustoimia ei voida ajoittaa oikea-aikaisesti, rakenteellisten vaurioiden eteneminen johtaa yhä korkeampiin korjauskustannuksiin. Asiantuntija-arvioiden mukaan rahoitustason aleneminen vuosina 2027–2029 johtaa väyläverkolla 2030-luvun alussa tilanteeseen, jossa lähes 40 prosenttia maantieverkosta on korjaustarpeessa. Esitämme, että perusväylänpitoon kohdistetaan vähintään sama rahoitustaso kuin vuonna 2026, ja että perusväylänpidon rahoitustaso nostetaan pysyvästi 1,8 mrd. euroon vuoden 2028 alussa.

Puhdas siirtymä ja energiajärjestelmät

Keskuskauppakamari pitää taakanjakosektorin päästövähennystoimien rahoitustilannetta huolestuttavana. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman mukaisiin päästövähennystoimiin ei ole budjetissa osoitettu rahoitusta vuodelle 2027. Esitämme ilmastosuunnitelman toimista sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatuelle pysyvää 7,5 miljoonan euron ja julkisen lataus- ja jakeluinfran tukeen 10 miljoonan euron vuosittaista rahoitusta vuosille 2027–2030, jotta liikennesektorin energiamurrosta voitaisiin nopeuttaa. Energiasiirtymän nopeuttamiseen tähtäävät tuet ovat erityisen tärkeitä ajanjaksona, jolloin fossiilisten polttoaineiden hinnat ovat nousseet pitkäaikaisesti poikkeuksellisen korkealle tasolle. Nopeampi siirtymä sähköön ja biokaasuun vähentää lisäksi vuonna 2028 alkavasta polttoainejakelun päästökaupasta

sekä uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitteen nousu-urasta liikennesektorille aiheutuvia kustannuksia.

Puhtaan siirtymän investointien rahoitukseen tulisi ohjata päästökaupasta kertyviä tuloja. Päästökaupan huutokauppatulojen käytöstä tulisi laatia laaja yli hallituskausien ulottuva investointiohjelma, joka loisi yrityksille pitkäjänteisiä investointimahdollisuuksia muun muassa teknisten nielujen demonstraatiohankkeisiin ja kaupallistamiseen sekä liikenteen käyttövoimamurrosta nopeuttaviin investointeihin, kuten varikko- ja terminaalilatausinvestointeihin, meri- ja lentoliikenteen uusiutuvien polttoaineiden laajempaan käyttöönottoon ja maasähköinvestointeihin.

Kunnioittavasti

Johanna Sipola

varatoimitusjohtaja

Keskuskauppakamari